

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

29 Eylül 2022

Sayı : 30824082-610- 4680718

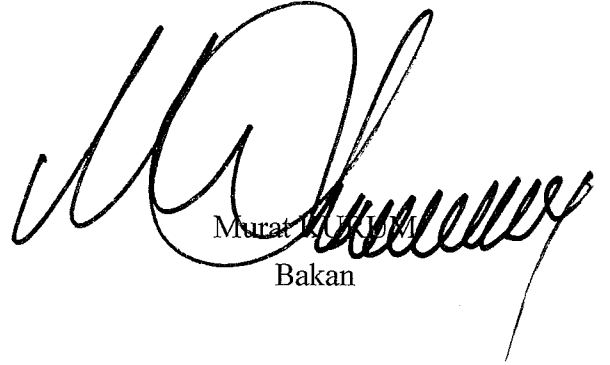
..../..../2022

Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede TBMM esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat Koca
Bakan

EK:

Liste (7 Adet, 7 Sayfa)

Cevap Yazısı (67 Adet, 120 Sayfa)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN MUSTAFA YENEROĞLU'NUN
TBMM 7/67476 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

SORULAR

Erzincan İli, İliç İlçesinde Anagold Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından işletilen maden işletmesi kompleksinde, siyanür içerikli solüsyon taşıyan boru hatlarında meydana gelen arıza nedeniyle borunun patladığı, bu nedenle de borularda bulunan solüsyonun tesis sınırlarının dışına taşıdığı ve eğimli arazide akarak alıcı ortamı etkilediği bilinmektedir. Söz konusu bu tür kirleticiler, doğada uzun süre kalabildiği için hem insan sağlığında hem de ekosistemlerde yıllarca süren olumsuz etkilere yol açabilmektedir. Bilinen en tehlikeli zehirlerden biri olan siyanür, insan sağlığı için ciddi ölüm riskleri içermekle birlikte doğaya da geri dönüşü mümkün olmayacak zararlar verebilir. Siyanürlü madencilik faaliyetlerinin çeşitli aşamaları doğa ve insan sağlığı için farklı tehditler oluşturabilmektedir.

Bu çerçevede;

- 1- Boru hattındaki solüsyon ile kirlenen alanlara gerekli kimyasallar ile zamanında müdahale edilmiş midir?
- 2- Kaç metreküp solüsyon alıcı ortama akmış ve ne kadarlık bir alan solüsyonla kontamine olmuştur?
- 3- Kontamine olmuş toprak yüzeyden sıyrılarak güvenli alana taşınmış mıdır?
- 4- Söz konusu tesislere en yakın yerleşim alanı ne kadar uzaklıktadır?
- 5- Tesis alanına yakın olan Fırat Nehri'ne herhangi bir sızıntı olmuş mudur? Şayet olmuş ise su ekosistemine olan zararları tespit edilmiş midir?
- 6- Tesis alanına yakın herhangi bir dere yatağı mevcut mudur? Dere yatağı mevcut ise buraya herhangi bir zarar vermiş midir?
- 7- Atık havuzları için gerekli önlemler alınmış mıdır? Söz konusu tesis alanındaki atık havuzlarında güvenli limit değerlerinin üzerinde siyanür bulunuyor mu?
- 8- Liçleme serim alanlarının ihata duvarlarının mukavemetine karşı heyelan riskleri açısından gerekli önlemler alınmış mıdır?
- 9- Söz konusu işletme, Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Raporunda belirtilen hususlara ilişkin gerekli önlemleri almış mıdır? Zamanında gerekli denetimler yapılmış mıdır?

- 10- Maden sahası kaç hektarlık bir alanı kapsamaktadır ve işletme süresi kaç yıldır?
- 11- Şirket sahasında kaç adet buharlaştırıcı (evaportörler) inşa edilmiştir? Atık havuzlarında bulunan ve evaportörlerle atmosfere salınan zehirli kimyasallar havayı ve tarım alanlarını etkiliyor mu? Bu hususta gerekli ölçümler düzenli yapılıyor mu?
- 12- Bölgede yaşayan insanlar için herhangi bir sağlık taraması yapılmış mıdır?
- 13- Tesisin yer altı ve yüzeysel sulara olan etkisi ile yöredeki flora ve faunaya etkileri araştırılmış mıdır?
- 14- Tesis çevresinde yeterince numune alınmış mıdır? Alınmış ise kaç yerden numune alınmıştır ve hangi akredite edilmiş laboratuvarlarda analizler yapılmıştır?
- 15- Bu felaketin insan ve doğa üzerine yaratacağı zararlı etkilerin diğer illere de sirayet etmesi ihtimali değerlendiriliyor mu?
- 16- Olası bir deprem durumunda daha fazla siyanürün doğaya karışmasını önlemek için gerekli tedbirler alındı mı?

CEVAPLAR

Erzincan İli, İliç İlçesi, Çöpler Köyü Mevkiinde Anagold Madencilik tarafından işletilmekte olan maden sahasında; açık ocak madencilik metoduyla çıkartılan kompleks cevher, yığın liçi yöntemiyle, yığın liçi ile işlenemeyen oksitli cevher dışındaki sülfür oranı yüksek cevher tank liçi yöntemi ile işlenmektedir.

Tesise ilişkin Bakanlığımız tarafından verilen; 16 Nisan 2008, 24 Aralık 2014 ve 07 Ekim 2021 tarihli Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Kararları bulunmaktadır. Maden sahasında faaliyet sırasında izlenecek tüm parametreler, izleme sıklıkları ve alınacak tüm önlemler; ÇED Süreci ile Çevre İzin ve Lisans Sürecinde belirlenmiş olup, Bakanlığımızca takip edilmekte ve değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, tesiste her ay 19 adet yeraltı, kaynak, su deposu ve çeşmeden, 8 adet yüzey suyu noktasından 1 adet yeraltı suyundan ve 1 adette yüzey suyundan olmak üzere gerekli örnekler alınmakta ve çevresel açıdan izlenmektedir. Alanda sızdırmazlığa ilişkin gerekli tedbirlerin alındığı tespit edildikten sonra atık depolama izni verilmiştir.

Bakanlığımızca tesiste 23/06/2022-24/06/2022 tarihlerinde yapılan denetim ve incelemeler neticesinde; yığın liçi sahasına ait siyanür içerikli solüsyon taşıyan boru hatlarında 21/06/2022 tarihinde basınç düşüşü olduğunun görülmesi üzerine tesis tarafından alanda yapılan kontrollerde, boru hattına ait kaynak noktasında kopma olduğunun, akabinde tesis tarafından acil müdahale çalışmaları kapsamında sahada bulunan besleme operasyonunun durdurulduğunun ve boru hattındaki solüsyon ile kirlenen alanlara gerekli kimyasallar ile müdahale edilerek buradaki kontamine olmuş toprağın sıyrılarak geçirimsizliği sağlanan güvenli alana taşındığı ve yaklaşık 20 m³ olduğu beyan edilen solüsyonunun saha içine ve dışına aktığı tespit edilmiştir.

Denetimler esnasında Bakanlığımızca yetkilendirilmiş Çevre Laboratuvarı tarafından analizlerin yapılması amacıyla Bakanlığımız gözetiminde toprak ve su numuneleri alınmıştır. Söz konusu numune sonuçları 08/06/2010 tarihli ve 27605 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik kapsamında incelenmiş olup, insan ve çevre sağlığı açısından herhangi bir risk bulunmadığı tespit edilmiştir. Anılan Yönetmeliğin 19'uncu maddesi çerçevesinde sahanın nihai durumunu belirlemek amacıyla Kirlenmiş Saha Değerlendirme ve İzleme Komisyonu'nun kurulması, sahanın en düşük kotundan yüzey altı toprak numunesi alınması ve son durumuna ilişkin gerekli tespitin ve takibin yapılması amacıyla İl Müdürlüğümüz talimatlandırılmıştır.

Bakanlığımız ve İl Müdürlüğümüzce tesiste yapılan denetim ve incelemeler esnasında sahadan alınan toprak ve su numunelerine ilişkin analiz sonuçlarının ve siyanür ölçüm değerlerinin Bakanlığımızca değerlendirilmesi neticesinde çevre mevzuatında verilen sınır değerin aşılmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca, 10/03/2022 tarihinde Bakanlığımızca yapılan denetim esnasında ise söz konusu evaporatörlerin sahadan kaldırılması sağlatılmıştır.

Bakanlığımızca yapılan denetimler neticesinde, tesisin yığın liç doğu alanındaki taşma olan bölümde eski deforme malzemenin alandan kaldırıldığı, jeosentetik kil astar ve jeomembran malzemelerin serim işlemlerinin tamamlandığı; yığın liç batı alanındaki çalışmalara yönelik ise, deforme olan malzemenin toplanmasına ve yüzey suyu toplama havuzu inşası ve diğer proses kontrol, rehabilitasyon ve otomasyon, iyileştirme ve bakım onarım çalışmalarına devam edildiği tespit edilmiş olup, Bakanlığımızca sürece ilişkin değerlendirme ve takip işlemleri titizlikle sürdürülmektedir.

Söz konusu tesise Bakanlığımız ve İl Müdürlüğümüzce 2015 yılından bugüne kadar 111 adet çevre denetimi yapılmış olup, yaşanan olay neticesinde meydana gelen çevre kirliliğine istinaden Çevre Kanunu'nun 20'inci maddesinin (v) bendi kapsamında 16 Milyon 441 Bin 440 TL para cezası uygulanmış ve Kanun'un 15' inci maddesi gereğince de ilave çevresel iyileştirme çalışmaları tamamlanıncaya kadar faaliyetin durdurulması kararı alınmıştır.

Ayrıca söz konusu çevre kirliliği ilgili olarak 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun ilgili maddeleri ve diğer suçlar uyarınca da gerekli tahkikatın yapılması için Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmuştur.